

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí diplomové práce

P O S U D E K

diplomové práce Radky Karvánkové

„Omezení vlastnického práva“

Omezení vlastnického práva představuje teoreticky velmi zajímavé a prakticky neméně důležité téma. Jde o jakýsi „rub“ toho, co vlastník může a na co se často zapomíná. Žel, zapomíná se na to ve značné míře i při zpracovávání diplomových prací na naší fakultě. To byla chyba za účinnosti předchozího občanského zákoníku a je to chyba dvojnásobná za účinnosti občanského zákoníku nového, neboť ten poskytuje širokou příležitost k otázkám i kritice toho, jak je omezení vlastnického práva upraveno. „Kladné body“ tedy předkládaná práce získává již tím, že nezáměrně o problematiku omezení vlastnického práva na úrovni diplomových prací eliminuje.

Není to však samozřejmě jediná přednost práce. Rozumné je dále základní rozvržení práce, která se (kromě úvodu a závěru) v meritu člení na tři části. V první se traktují obecné otázky vlastnictví, druhá část, která představuje zcela pochopitelně jádro práce, je věnována soukromoprávnímu omezení vlastnického práva a konečně ve třetí části se autorka věnuje veřejnoprávnímu omezení vlastnického práva. Z obsahového hlediska lze na obecné úrovni vyzdvihnout též to, že soukromoprávní omezení vlastnického práva se v práci nechápe v jeho úzkém pojetí, jak vyplývá z občanského zákoníku, nýbrž opodstatněně se do něj řadí též jednotlivá věcná práva k věci cizí. Ve svém těžišti, tj. v řečené druhé části, ale i v části třetí práce je materie zpracována se zřejmou znalostí věci a obsahuje v zásadě vše podstatné.

Mám-li vedle uvedení kladů též kritizovat, mohu tak učinit jak na obecné úrovni, tak v jednotlivostech. Na obecné úrovni toho ovšem není mnoho, jakkoli nejde o nepodstatné výtky. Jejich první okruh směřuje k výkladům první části práce. Zde je předně pojem vlastnického práva podchycen skutečně jen letmo a bez zřejmé hlubší znalosti teoretických poznatků (byť často pochybných), které v enormně rozsáhlé míře přinesla dosavadní teorie občanského práva. Vedle toho celá pasáž o nabytí vlastnického práva do vlastního

předmětu práce příliš nezapadá a je tak svým způsobem excesem z toho, co by mělo být zpracováváno. Druhý obecný okruh kritiky se týká metody zpracování. Práce má téměř veskrze popisný charakter a vlastních názorů autorky obsahuje minimálně. To je ovšem neduh, kterým dnes trpí velmi mnoho nejen diplomových prací, ale i literárních děl pocházejících z per renomovaných autorů, kteří tak dávají studentům nedobry příklad. Z takto převzatého přístupu autorka pak snadno dospívá k dvojímu závěru, s nímž se osobně nemohu ztotožnit, že totiž lze rozebíranou právní úpravu hodnotit jako zdařilou a že v případně sporných otázkách je zapotřebí vyčkat judikatury vyšších soudů (str. 62).

Pokud jde o jednotlivosti, lze toho vytnout více. Není jasné, proč se jako atributy vlastnického práva označuje to, co je tradičně označováno jako jeho obsah (str. 5 a násl.). Podstatně větší chyby se však autorka dopouští, když právo disponovat s věcí, tedy právo s věcí nakládat, jak bylo chápáno před vydáním nového občanského zákoníku, zjevně směřuje s právem vlastníka s vlastnictvím libovolně nakládat, jak to nový občanský zákoník formuluje ve svém § 1012 (viz rovněž str. 5). V této souvislosti autorce též pozoruhodně uniká (stejně tak jako to ovšem uniká i zákonodárci), že druhá věta tohoto zákonného ustanovení představuje jedno z nejobecnějších omezení vlastnického práva, včetně zřejmě šikany, která se zase prolíná se zneužitím vlastnického práva, zakazovaným Listinou základních práv a svobod (v jejím čl. 11 odst. 3). Při shora chváleném zahrnutí věcných práv k věci cizí do problematiky omezení vlastnického práva zůstává nedostatkem, že se zde zapomíná na předkupní právo, které může být rovněž věcným právem. U vymezení věcných břemen mi na obecné úrovni chybí zdůraznění, že mohou na straně subjektu práva působit nejen *in rem*, ale též *in personam* (což se čtenář zcela náhodou dozví až na str. 32 ve výkladu o reálných břemenech).

Proti svému zvyku část kritiky nahradím tématy k diskusi, která by měla proběhnout při obhajobě diplomové práce. 1. Jak je to se vztahem originárního a derivativního nabývání vlastnictví na jedné straně a s převodem a přechodem na straně druhé (kritický pohled na str. 8 a násl.)? 2. Nelze náhradu za užití cizí věci ze zákona interpretačně přece jen (byť s obtížemi) dovodit (str. 19)? 3. Představuje zástavní právo vždy skutečně omezení práva vlastníka s věcí disponovat (str. 33)? 4. K nepovolení nezbytné cesty dochází skutečně jen ve třech případech (str. 49)? 5. Legální břemena jsou skutečně věcná břemena zřízená postupem podle zákona (str. 53)?

Co se týče formálních stránek, lze práci s prameny označit jako přinejmenším standardní; pouze zasluhuje připomenout, že cituje-li se z kolektivní práce, je třeba uvést

především to, kdo ze spoluautorů je skutečně citován. Z hlediska jazykového projevu autorky je práce dokonce nadstandardní.

Navzdory uvedeným kritickým poznámkám by nebylo správné hodnotit posuzovanou práci negativně. Naopak, práce je svědectvím, že si autorka v souvislosti s jejím sepsáním osvojila hlubší poznatky o zkoumané problematice, že prokázala schopnost tyto poznatky utřídit a zejména je též kultivovaně prezentovat. Posuzovanou diplomovou práci jako celek tudíž hodnotím pozitivně a doporučuji proto, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 20. dubna 2016

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop at the top, followed by several vertical strokes and a long, sweeping tail that curves to the right.

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.